

Paraenesis De Eleemosyna

Alardus <Aemstelredamus>

[Köln], 1545

VD16 A 1250

Illustri cvm primis, Generosoq[ue] Viro, Domino Georgio a Seina, ex Comitibus Witgenstein, diuorum Gereonis ac Apostolorum Præposito, Archigrammatæo, seu (ut uukgo fertur) Capellario Metropolitanæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63012)

ILLVSTRI CVM
primis, Generosoq; Viro, Domino Ge-
orgio a Seina, ex Comitibus Witgens-
stein, diuorum Gereonis ac Apostolorum
Præposito, Archigrammateo,
seu (ut uulgo fertur) Capellario Me-
tropolitanae Colonien. Mecœnati
suo candidissimo, Alardus
Amstelredamus S.P.D.

VNQVAM æque
ac modo Eleemosyna
uir ingenue, spectatq;
& scientiæ & pietatis,
opus uideri poterit, &
uarium & difficile. Siue
quod ut in uita & ora-
tione, sic in eleemosyna
nihil sit difficilius, q̄
quid decet uidere, *πρότιον* appellant hoc Græci,
nos dicemus sane decorum. Huius ignoratio-
ne, quomodo in uita, sic sæpissime in eleemo-
syna peccatur. Siue qd pleriq; omnes censeât,
nullum prorsus habendum pauperum delectû,

mi nimeq; curiose scrutandum cui quid eroges. Atq; in hac opinione fuisse uidemus Salomonem in Ecclesiaste, Chrysoftomū, & multis in locis Augustinum, cumq; his innumeros alios. Alij longe diuersa sentiunt: quorum est Hieronymus potissimum. Siue quod non parum multi Hierochonta collapsam ab integro instaurantes, hoc est, ueterem Vigilantię hęresim renouantes, more suo pertinaciter contendunt non esse faciendam communicationem in paupes, quamlibet alioqui sanctos, sed ignotos, sed longe distitos, uerum probe cognitos, uicinos, atq; adeo una nobiscū degētes. Ei sententię refragantur Apostoli Paulus, & Barnabas, Hieronymus, Augustinus, atq; Gregorius. Siue quod aduersarij nostri plus ausi, quam ut tolerari ignosciqu; debeat, æditis etiā libris nusq; nō uel ad nauseam usq; inculcant, Ecclesiasticis illicitum esse possessiones, redditus, prædiaq; & alia bona ppria habere, sed ea in usum pauperum nolint uelint eroganda. Vnde præcipuā tumultus originem, odiq; plusquam Vatiniani seminarium in Clerum promanasse in confesso est, hodieq; in popularibus Lutheranorū concionibus immane quantum propagetur. In quibusdam auditorum simplicitati illudere nituntur, suę fidei, imo perfidię illuserunt. Siue

quod quidam constanter asseuerant nonnullis
non ualidis mendicantibus etiam pijs^{issimis} sub-
ueniendum esse, sed cæcis, claudis & debilibus
euangelicis, ac nullis præterea: qua in re Mani-
chæi, Armachani, Vuicclesus & Lutherus, ut in
omnibus alijs, aut fere omnibus, plane sunt
ἀμόλογοι, hoc est, eiusdem sententiæ. Usq; adeo
enim semper aspis à uipera uenenū mutuatur.
Catholicis autem horum Hæresiarcharum
opinio neutiquam probatur. Siue quod quem-
admodū Manichæi pauperibus catholicis elee-
mosynam negabant, & nullis nisi suę turbę ho-
minibus ministrabant: ita & huius temporis
heretici neminem quemq; pauperum susten-
tandum esse contendunt, nisi steterit à factione
Lutherana, hoc est, cū insanis insanierit, et cum
impijs impius fuerit, & cum peruersis peruer-
sus fuerit. Siue quod ingratos homines pigeat
reddidisse, quod gratis acceperunt, & fidelium
more debitorum æs alienum cum ipsa etiam
usura persoluere. Siue quod iam nunc multos
peruasit ista persuasio, quod opinentur ob in-
gratorum turbam in totum relinquendam esse
eleemosynā. Siue quod in administrandis pau-
perum eleemosynis accuratius expendendum
sit, nō modo quid ~~elargiatur~~, uerum quibus, qua
~~ratione~~, quo quidq; loco, tempore, qua occasio-

ne, deniq; quatenus: Siue quod pleriq; omnes
scioli (qua sunt arrogantia) fastiditis scholasti-
corum distinctiunculis, de superfluo, deq; ex-
trema necessitate, & alijs id genus circumstan-
tijs in eleemosynarum ratiōe considerandis, et
hunc quoq; impegerunt errorem. Siue quod
pleraq; de eleemosinis ueterum commentarijs
prodita, inter consilia ponenda esse puto, non
inter præcepta, & ob id in hanc partem fuisse
uehementiores, q̄d illorum ætate, iam labascēte
uera clericorum pietate, magna pars ad mun-
danum factum & ad diuitiarum cupiditatem
esset propensior, cum propriæ sacerdotū diui-
tiæ sint coelestes, non terrenæ. Multa adhuc ac
propemodum infinita est diuersitas: quæ qui-
dem res nos commouit, ut partim è Biblijs
sacris, partim è medijs ueterum commentarijs
ad hoc institutum idonea deligentes, compen-
diariam eleemosynarū rationem proponere-
mus: nō id quidem conantes, ut hisce contiun-
culis rem omnem absolute complectamur, sed
çdito ueluti commentariolo, doctis ac studio-
sis uiam aperuisse contenti, quasiq; siluam quā-
dam operis futuri subministrasse. Quicquid
autem hoc est syluæ, tuo tibi iure uindicato. Et
quid ni uindices uero? posteaquam non opi-
nor uiuere quenquam mortalium, qui æque q̄

tu natura fictus ac sculptus sit ad eleemosynā
συνπράθια & hospitalitatem. Qui ob singularem
φιλοξενίαν ad te omnes homines attrahis, perinde
ac cæcias nubes. Qui iure optimo cum Iob
poteris dicere: Foris non mansit peregrinus,
ostium meum uiatori patuit. Et si semper hos-
pitalissimus amicissimusq; literatorum uirorū
existimatus esses, noluisti tamen ab ipso statim
Lutheranismi exortu, uideri ullos nisi pios &
incorruptos, sciens, in domum tuam recepisse.
Ad hæc, cum multis nominibus collegium tuū
soleo mirari, tum maxime in hoc, quod te au-
thore non ausit à maiorum institutis, uel latum
digitum recedere, quod ex his fontibus mana-
re soleat omnis rerum Ecclesiasticarum perni-
ties. Atq; utinam sic ubiq; ut ab amplissima ea-
demq; honestissima familia, Comitum à Vuir-
genstein, pestilentissimū hoc Saxonicum Euā-
gelium de repente profligatum est, immane
quāto minus tumultuaretur Germania nostra,
tam nunc multo turbatissima, q̄ olim pacatissi-
ma. De his quæ miranda gesserunt solemus di-
cere: In cæteris uicit omnes, in hac uicit se ip-
sum. De te fas erit simile quiddam dicere: In
omnibus factis tuis incomparabilis es, & in-
imitabilis, in eleemosynis & hospitalitate supe-
ras te ipsum: Nullam autē uirtutem ita attol-

lunt in te, ut hospitalitatem. Profecto, si Præ-
positorum gloria est pauperibus & peregrin-
nis providere, quis te uno in hac parte poterit
esse gloriosior? utpote, qui totus es hospitalis:
qui imitans Abraham, cum peregrinis Christū
suscipis: qui hoc es peregrinis, quod Abraham
& Loth angelis fuerit: quod Laban seruo Abra-
ham: quod Siba seruus Miphiboseth Dauidi in
persecutione: quod uidua Sareptensis Eliæ: quod
Elizeo mulier magna apud Sunam: quod Simō
Coriarius Petro. Breuiter, quod Micheas ille
uir per humanus Leuitę Bethlæmitico. Quod
si is tantopere laudatus est, ob unum quē aluit
sacerdotem peregrinum, quibus te laudibus
in cœlum feremus, qui tot passim alii sacerdo-
tes studiosos? idq; non minus in patria, quam in
aliena regione. Bene ualebis integerrime,
uigilantissimeq; D. Præpositæ,
Christo seruatori com-
mendatissimus.

Coloniæ, Calend. Decemb. Anno à Christo
nato, M. D. XLIII.